

MS DOS ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ЖҮЙЕСІ

Орындаған:Қуанышбек
Ж.

Қабылдаған:Мустафаева
Л.

Тобы:ЕТ-113

MS DOS

операциялы

және йесі

MS DOS

- **MS DOS** операциялы жүйесі 1981 жылы IBM дербес компьютерімен бір мезгілде пайда болып, бір компьютерге орналастырылған болатын.
- **MS DOS** дистрибутивті дискінде `io.sys`, `msdos.sys` файлдары, `command.com` командалық процессоры, ОЖ сыртқы командалар файлы (олар `format.com`, `fdisk.exe` және т.б.), драйверлер және басқа да файлдар орналасқан.

MS DOS ҰҰ рылысы

- **IO.SYS** файлы BIOS-ты (Basic Input/Output System) кіргізу/шығару базалық жүйесінен тұрады және ОЖ мен BIOS арасында интерфейс болып табылады. Бұл файл ОЖ-де компьютер аппараттарымен және BIOS қарым-қатынас жасау үшін қолданылады. Сыртқы құрылғылармен (пернелік тақта, дисплей, принтер және байланыс адаптері) аппарат алмасудың барлық операцияларын атқарады
- **MSDOS.SYS** файлдар даярлауға мүмкіндік береді және ЭЕМ жедел жадын басқарады, оған бір ашанда жедел жадта қанша бос орын бар екені белгілі. msdos.sys файлы тізілестерді, яғни INT 21h тізілісін білдеуге арналған. Бұл ОЖ ядросы болып табылады. MS-DOS бағдарламалары INT 21h тізілісіне тек ОЖ-ден қызмет алу үшін хабарласады. Мысалы: жады блогын сұраныс беру үшін, файл ашу үшін немесе оны құрамын оқу үшін және т.б.

MS DOS қолданылысы

- **COMMAND.COM** – пайдаланушы жұмысы үшін тағайындалған командалық процессор. Ол ЭЕМ іске қосылған кезден бастап пайдаланушының талабы бойынша процессор орындайтын барлық резидентті немесе ішкі командаларды қамтамасыз етеді. Ал транзитті сыртқы командаларды орындау үшін ол дискіден соларға сәйкес бағдарламалық файлды іздеп, егер табылса, оны жедел жадға жөктеп, оған басқаруды береді. Бағдарлама жұмысы аяқталған соң командалық процессор оны жадтан жойып, экранға кіріспей жөмсеуге даяр екендігін білдіретін шағын мөлшерін шығарады.

Командалардың жіктелуі

- MS DOS-тың барлық командалары резидентті және транзитті болып екі ілкен топқа бөлінеді.
- 1) Резидентті (ішкі, бірге қосылған) командалар қосымша COMMAND.COM файлының қосырма бөлігі болып табылады. Олар – қарапайым және жиі қолданылатын командалар. Бұл топқа: DIR, MD, CD, RD, TIME, DATE, REN, DEL, TYPE, COPY және т.б. командалар жатады.
- 2) Транзитті (сыртқы, жіктелінетін) командаларға дискідегі бағдарламалық файлдар жатады. Оларды іске қосып орындаудан бөлек дискіден оқу керек. Бұл топқа мына командалар жатады: FARMAT, ATTRIB, TREE, MODE, DISKCOPY және т.б.

Командалардың жіктелуі

- MS DOS-тың барлық командалары резидентті және транзитті болып екі ілкен топқа бөлінеді.
- 1) Резидентті (ішкі, бірге қосылған) командалар қосымша COMMAND.COM файлының қосырма бөлігі болып табылады. Олар – қарапайым және жиі қолданылатын командалар. Бұл топқа: DIR, MD, CD, RD, TIME, DATE, REN, DEL, TYPE, COPY және т.б. командалар жатады.
- 2) Транзитті (сыртқы, жіктелінетін) командаларға дискідегі бағдарламалық файлдар жатады. Оларды іске қосып орындаудан бөлек дискіден оқу керек. Бұл топқа мына командалар жатады: FARMAT, ATTRIB, TREE, MODE, DISKCOPY және т.б.

MS-DOS-тың магниттік дискілермен жұмыс жасау командалары

- VERIFY командасы – Дискіге жазу кезінде тексеру режимі. Ол көшіру командаларын дұрыс орындалуын қамтам алайды және сол үшін қызмет етеді.

Мысалы: VERIFY – тексеру режимі қандай қалыпты таңрағанын анықтайды. VERIFY ON – тексеру режимін қосады.

VERIFY OFF – тексеру режимін қоспайды.

- FORMAT командасы. Дискіні форматтауға арналған команда.

Команда параметрлері: /s – жүйелік диск қосады, /v:белгі – дискіге белгі салады, /u – дискідегі барлық параметрлерді қосып дискіні форматтайды, /q – дискіні жылдам форматтайды. Мысалы: FORMAT a: /q – «a» дискісін жылдам форматтау.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Файл атын өзгерту – **RENAME (REN)** командасы. Команданың спецификациясы:

REN[AME] [ж:][маршрут аты]файл аты[.түрі]файл аты[.түрі]

Бірінші аргумент файлдың берілген аты да, екіншісі – жаңа аты.

Бірінші аргументтің алдына өзгеріс қай бумада жүретінін көрсететін префикс-маршрут қойыла болады, ийтпесе өзгеріс ағымдағы бума ішінде болады.

Мысалдар:

C:\WORK>ren a:*.txt *.doc | Файылдардың түрлері өзгереді.

C:\>ren prl.asm pr2.asm | Файылдың аты PRL-ден PRI2-ге өзгереді.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Файлды жою – DEL командасы. Команданың спецификациясы:

DEL [ж:][маршрут]файл _аты[.түрі]

Егер файлдың аты көрсетілмесе, онда берілген бумадағы немесе ағымдағы бумадағы барлық файлдар жойылады.

Мұндай жағдайда (және *.* шаблонны көрсетілген кезде) DOS жоюды орындауға рұқсат срайды.

DEL командасының аргументінде маршрут, шаблон немесе белгілі бір файлдың атын енгізуге болады.

C:\>del\work*.txt – бұл кіл TXT-типті файлдар жойылады.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Файл мөлдіметін экранға ашыға ару – TYPE командасы. Команданың спецификациясы:

TYPE[[ж:][маршрут]файл_аты[.түрі]

Файл атында * және ? таңбаларын қолдануға болмайды. Аргументтің алдында файл қай бумада екенін көрсететін префикс – маршрут қойыла болады.

Бұл командамен тек ASCII кодында жазылған текст мөліні бар файлдарды ғана экранда көре аламыз.

Мысалдар:

C:\type prog1.asm

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Буманы экранға ашып ару – **DIR** командасы.

Команданың спецификациясы: DIR [ж:][файл аты [.түрі]][/P][/W]

Команда буманың элементтері ішкі бумалар мен файлдар туралы мөлшеметтерді экранға ашып алады. Элементтің аты мен түрі, байт бойынша көлемі тек файлдар үшін, буманың белгісі <DIR> элементтің қырылған уақыты көрсетіледі. Сонымен бірге атар дискінің аты мен ондағы бос орынның байт санындағы мөлшері беріледі.

/P параметрі мөлшемет экранның биіктігіне сәйкес кетсе, оны бір жолға көрсетуді ұйымдастырады.

/W параметрі мөлшеметтің қысқаша түрін шығартуға қолданылады.

DIR командасының параметрлерсіз қарапайым түрі экранға ағымды буманы береді.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Жаңа бума құру – **MKDIR (MD)** командасы.

Команданың спецификациясы: MD [:] маршрут Немесе MKDIR [:] маршрут

Жаңа бума ағымдағы буманың ішінде құрылады. Кез келген буманың ішінде жаңа бума құруға болады.

Мысалы ағымдағы WORK бумасының ішінде PRO деген жаңа бума жасау керек. Біл үшін төмендегідей командасын енгізу жеткілікті:

```
C:\WORK > md pro
```

Жаңа буманы енді файлдармен толтыруға болады.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс жасау командалары

Буманы жою – **RMDIR (RD)** командасы.

Команданың спецификациясы: RD[ж:] маршрут Немесе RMDIR [ж:] маршрут

Жоюлуға тиіс бума бос болуы тиіс, яғни онда ешқандай элемент болмауы керек. Ейтпесе ол буманы жоюға болмайды. Команданы енгізгенмен система оны орындамайды. Ағымдағы жердегі негізгі бумаларды да жою мүмкін емес. Сонымен ішкі бумаларды ғана жоя аламыз. Жерге келген ішкі буманы жоюға болады.

Мысалы:

```
C:\WORK>rd pro
```

Бұл команда ағымдағы WORK бумасының ішкі бумасы PRO-ны жойып жібереді.

```
C:\DOC>rd\work\pro
```

Бұл команда да сол PRO бумасын жояды, бірақ қазір ағымдағы бума DOC-бумасы болып тұр.

MS-DOS-тың файлдармен және каталогтармен жұмыс

жасау командалары

Ағымды буманы өзгерту – CHDIR (CD) командасы.

Команданы спецификациясы: *CD[ж:][маршрут]* немесе *CHDIR[ж:][маршрут]*

Команда кәрсетілген жинақтауышты немесе ағымдағы жинақтауышты ағымды бумасын өзгертеді.

Мысалы мына команда:

C:\>cd doc\abc | арқылы C:\ тіпкі бумадан екінші деңгейдегі \doc\abc-бумасына көшу іске асады.

Бұл амалды екі команда арқылы да орындауға болады:

C:\>cd doc C:\DOC>cd abc

Ішкі бумадан бір деңгейге жоғары көтерілу үшін мынадай команданы олдандуға болады.

cd...

Ең жоғары деңгейге, яғни тіпкі бумаға көтерілу үшін мынадай команданы беру керек:

cd

Соңы